

[Aase Olesen]

vedtaget noget som helst. Ja men jeg vil da godt være med til at forbedre lidt på forslaget. Jeg kunne f.eks. forestille mig, at jeg kunne finde på at stille et ændringsforslag, som sagde noget om en dato. Så ville der være sket noget. Hvis ikke vi kan få ministeren til at sige »hurtigst muligt«, kan vi altså godt finde ud af det herinde.

Alice Faber (SF):

Jeg synes også, jeg vil tilslutte mig, at vi så hurtigt som muligt udnytter det flertal, der er, så vi i hvert fald prøver på at lette den diskrimination lidt, som foregår over for de sindslidende.

Vi sidder jo med en regering, som meget gerne vil lette kommunerne i deres administrative besvær osv., og her er vi inde på et område, hvor kommunerne siger: ja men det er utrolig svært at administrere de nuværende regler. Hvornår ryger folk ind og ud? Det giver en masse arbejde for de forskellige kommuner at administrere den gældende regel. Det vil blive meget enklere, og det er et vældig godt argument for at få gjort det så hurtigt som muligt, så kommunerne sparer nogle penge i administrationsudgifter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-
trakter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 71:

Forslag til folketingsbeslutning om forberedelsen af en revision af sindssygeloven.

Af Wilhjelm (VS) m.fl.

(Fremsat 17/2 83).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 3-5 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 72:

Forslag til folketingsbeslutning om administrative forbedringer af sindslidendes retsstilling.

Af Wilhjelm (VS) m.fl.

(Fremsat 17/2 83).

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 73:

Forslag til folketingsbeslutning om registrering af sindslidende.

Af Wilhjelm (VS) m.fl.

(Fremsat 17/2 83).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 74:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af tidsbestemte foranstaltninger mod sindslidende lovovertrædere.

Af Wilhjelm (VS) m.fl.

(Fremsat 17/2 83).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Som det fremgår af formandens meddelelse, drejer denne behandling sig om i alt 4 forslag, som er fremsat af venstresocialisterne. Nogle af forslagene vedrører indenrigsministeren, men da de fleste angår mit område, vil jeg efter aftale med indenrigsministeren og også for at forenkle behandlingen i salen besvare samtlige spørgsmål i disse 4 beslutningsforslag.

Vi har jo flere gange her i folketetinget drøftet spørgsmål vedrørende de sindssyges forhold. Vi har haft lejlighed til til at drøfte deres retsstilling, og under forespørgselsdebatten den 3. februar i år oplyste jeg, at jeg på baggrund af en høringsrunde i forbindelse med et beslutningsforslag fra det radikale venstre havde besluttet, at jeg ville nedsætte et udvalg med henblik på at behandle spørgsmålet om en revision af sindssygeloven og de dertil hørende administrative forskrifter.

[Justitsministeren]

Udvalget er nu ved at blive nedsat. Det har landsdommer Kallehauge som formand og vil, når det om meget kort tid bliver nedsat – der er sket henvedelse til organisationerne – tælle repræsentanter for myndighederne, men i allerhøjeste grad også repræsentanter for dem, der i det daglige beskæftiger sig med de sindssyges forhold. Jeg tænker her på læger, sygeplejersker og plejere. Jeg synes, det er naturligt, at ikke mindst de i udvalget får lejlighed til at bedømme, hvordan man skal tilrettelægge forholdene og lovgivningen for de sindssyge i fremtiden.

Det, udvalget skal overveje – det har jeg meddelt folketingets retsudvalg – er, om der ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn er behov for at ændre sindssygeloven og de dertil knyttede administrative forskrifter og i givet fald udarbejde udkast til nye regler. I den forbindelse vil der kunne være anledning til at drøfte spørgsmålet, om der fortsat er behov for en særlig lovgivning for sindslidende. Udvalget skal endvidere overveje spørgsmålet om anvendelse af tvang i forbindelse med behandlingen af sindslidende.

Endelig er udvalget blevet anmodet om forlods at behandle spørgsmålet om registrering af tvangsindlæggelser i det centrale kriminalregister og afgive deludtalelse herom. De, der husker den debat, vi havde den 3. februar, vil kunne forstå, hvorfor jeg har sat dette spørgsmål i spidsen for undersøgelsen.

De spørgsmål, venstresocialisterne har rejst i beslutningsforslagene nr. B 71 og B 73, indgår således i kommissoriet for det nye udvalg. Jeg synes, det er vigtige spørgsmål, og jeg mener, det er godt, at vi i det udvalg, der bliver nedsat, vil kunne få en sagkyndig vurdering og for så vidt angår spørgsmålet om registrering i kriminalregistret også en hurtig vurdering af disse forhold.

I beslutningsforslag nr. B 72 har forslagsstillerne stillet forslag om administrative forbedringer af de sindslidendes retsstilling på en række punkter. Nogle af disse forslag henhører under indenrigsministeren, der med hensyn til forslaget om at afskaffe rutinemæssig anbringelse af frivilligt nyindlagte patienter på lukket afdeling har bedt mig oplyse, at så vidt indenrigsministeriet er orienteret, anbringes langt de fleste patienter ved frivillige indlæggelser på åbne afdelinger. Der foreligger således ingen rutinemæssig procedure med hensyn til indlæggelse på

lukkede afdelinger af frivilligt indlagte patienter.

Vedrørende forslaget om, at der sikres automatisk egenindsigt i det fælleskommunale psykiatriske centralregister, kan jeg oplyse, at det i dag er således, at patienterne via deres læge kan blive gjort bekendt med de oplysninger, der er optaget i registret om de pågældende, medmindre lægen skønner, at afgørende hensyn f.eks. til patienten selv taler derimod. Der er tale om oplysninger, som det kan være yderst belastende for patienterne selv at få kendskab til. Det er derfor af hensyn til patienterne, at bestemmelsen om lægens mellemkomst er indsat, sådan som tilfældet også er for andre patientgrupper. På denne baggrund kan vi ikke støtte det fremsatte beslutningsforslag.

Spørgsmålet om informeret samtykke blev meget indgående drøftet i den folketingsdebatt, vi havde den 3. februar i år. Konklusionen var, at indenrigsministeren fandt, at spørgsmålet om informeret samtykke til patienter, herunder psykiatriske patienter, set i relation til den lægelige behandling i dag er tilfredsstillende reguleret. Det er derfor regeringens opfattelse, at der ikke er behov for yderligere administrative forskrifter på området.

Forslagsstillerne er i bemærkningerne inde på, at spørgsmålet hænger sammen med forslaget om en effektivisering af tilsynsvægeordningen. I den forbindelse vil jeg gerne sige, at denne ordning jo er en del af hele spørgsmålet om retssikkerheden for de sindslidende, og det vil derfor blive taget op af det nedsatte udvalg. Det samme gælder flere af de øvrige forslag i beslutningsforslag nr. B 72. Det drejer sig om forslagene om at sikre indberetning af ethvert tvangsindgreb mod psykiatriske patienter, om at give fikserede patienter ret til en fast vagt under fikseringen og om at fastsætte visse tidsfrister i forbindelse med behandlingen af klagesager.

For så vidt angår forslaget om at sikre, at psykiatriske patienter bliver informeret om deres rettigheder under indlæggelsen og behandlingen, vil jeg gerne sige – sådan som jeg også har givet udtryk for det i min besvarelse af et spørgsmål fra hr. Ole Espersen – at justitsministeriet overvejer, hvorledes en sådan vejledning af frihedsberøvede sindslidende personer og deres værger kan udformes. Justitsministeriet er principielt indstillet

[Justitsministeren]

på at fremskynde arbejdet med vejledningen mest muligt, eventuelt sådan, at et udkast til vejledningen forelægges det udvalg, der skal revidere 1938-loven, før udvalgets egentlige arbejde påbegyndes.

Endelig har venstresocialisterne fremsat forslag om afskaffelse af tidsubestemte foranstaltninger mod sindslidende lovovertrædere; det er beslutningsforslag nr. B 74. Jeg vil gerne i den forbindelse oplyse og minde om, at dette spørgsmål jo har været behandlet af straffelovrådet, og at der i 1973 og 1975 blev gennemført ændringer af bl.a. straffelovens § 16 og § 68. Disse ændringer byggede på straffelovrådets forslag i rådets betænkning om de strafferetlige særforanstaltninger. Jeg kan oplyse, at det er betænkning nr. 667 fra 1972, som blev til efter forudgående drøftelse med retslægerådet.

Spørgsmålet om tidsubestemtheden af foranstaltninger over for sindslidende er indgående drøftet i betænkningen, og jeg henviser her til side 40 i denne. Det hedder bl.a. herom:

»Det er straffelovrådets opfattelse, at anvendelsen af tidsubestemte foranstaltninger i § 16-tilfælde stemmer bedst med de forebyggende og terapeutiske retningslinjer, som præger disse afgørelser. Den gældende ordning har vist kun i meget begrænset omfang givet anledning til kritik. Når reglerne indrettes således, at der i fornødent omfang er mulighed for at få rejst spørgsmål om ændring eller ophævelse af de trufne foranstaltninger, kan der efter straffelovrådets mening ikke være grund til at indføre nogen form for tidsbegrænsning af foranstaltningerne.«

På denne baggrund mener jeg ikke, at der allerede på nuværende tidspunkt er grundlag for at overveje en ny ændring af straffelovens bestemmelser på dette område. Det kan naturligvis ikke udelukkes, at arbejdet i udvalget eller den debat, vi har her og andre steder, vil vise, at der også kan være behov for at se på straffelovens regler om sindssyge lovovertrædere, men sådanne ændringer bør næppe kunne komme på tale uden en forudgående behandling i straffelovrådet.

Jeg erkender da fuldt ud, som det også skete under forespørgslen, og som det skete, da vi nedsatte det nævnte udvalg, at det er vigtige spørgsmål, vi her drøfter, og vi har også gjort, synes jeg, hvad man bør gøre i den situation for at sætte det forberedende

arbejde i gang med henblik på de ændringer, som mange mener er påkrævede, men hvor vi selvfølgelig må sikre os, at grundlaget for ændringer er i orden.

Jimmy Stahr (S):

Jeg startede ved forespørgselsdebatten den 3. februar i år med en meget ubetinget ros til VS for deres initiativ og for deres forarbejder til hele problemkomplekset de sindslidendes forhold. Jeg skal sige, at jeg også roste de radikale, da de rejste spørgsmålet. Jeg synes, at vi har fået nogle gode debatter begge gange, og jeg vil især henvise til den sidste, vi havde, den 3. februar, hvor jeg mener, at vi nåede frem til et resultat, som ud fra socialdemokratiets synspunkt var tilfredsstillende, nemlig nedsættelsen af et udvalg, hvis sammensætning og kommissorium vi af det, vi indtil nu har hørt, ikke har haft nogen indvendinger imod.

Nu kan jeg dårlig tænke mig, at det er min ros, der har givet VSerne blod på tanden til at gå videre, for hvis det er det, så er jeg faktisk lidt ked af det. Jeg synes nemlig, at en del af de foreliggende forslag i høj grad ligger inden for udvalgets kommissorium og de områder, vi berørte under debatten den 3. februar, og som der direkte henvises til i kommissoriet i justitsministerens brev til landsdommer Kallehauge af 22. februar i år. I dette brev trækker justitsministeren specielt spørgsmålet om registreringer frem og beder her om en hurtig behandling. Det glæder mig, og jeg er enig med ministeren.

Jeg forstår ikke helt VS' formål med beslutningsforslagene. To af dem, beslutningsforslag nr. B 71 og B 73, er direkte nævnt i kommissoriet, og jeg kan ikke rigtig se, hvorfor man ikke kan stille sig tilfreds med den måde, de står omtalt på i brevet. Det er i hvert fald tilfredsstillende set ud fra socialdemokratiets synspunkt. Der er jo ikke nogen endelig løsning i det, men der ligger et tilsagn fra ministeren om, at disse ting vil blive behandlet og især et af dem hurtigt behandlet.

Hvis VS' hensigt med disse beslutningsforslag er at presse på for et hurtigt udvalgsarbejde, så er vi helt enige, socialdemokratiet og VS. Vi ser også meget gerne et hurtigt udvalgsarbejde, men samtidig et sagligt arbejde, som selvfølgelig kan tage nogen tid.

[Jimmy Stahr]

Vi har også sagt, at vi da er enige i, at man undervejs kan lave administrative forbedringer, og vi mener for øvrigt, at man skal gøre mere ud af at efterleve de cirkulærer, som allerede findes, f.eks. om information af de sindslidende og om klageadgangen. Jeg sigter her ganske klart til cirkulæret om orientering af tvangsindlagte og deres tilsynsværger om deres rettigheder, bl.a. i forbindelse med udskrivning. Jeg er personlig overrasket over, at cirkulæret af juli 1982 fra justitsministeriet ikke er fulgt op af den mere populære udgave, som var lovet af den tidligere justitsminister. Det er for øvrigt en af de ting, VS har glemt i deres ellers omfangsrige materiale, nemlig at den socialdemokratiske justitsminister faktisk fik dette cirkulære udarbejdet, efter at vi havde haft debatten om det radikale beslutningsforslag. Det, der mangler – dér kan jeg altså ikke være enig med justitsministeren – er at lave en mere populær udgave af det cirkulære, og det var faktisk det, der blev bedt om. Det er ikke noget, mener jeg, man behøver at afvente det nye udvalgs indstilling til. Det er vel – ja, jeg kan måske ikke tillade mig at sige det – mere en journalistisk opgave, det her drejer sig om, og det mener jeg man kan lave uden at afvente et nyt udvalgsarbejde.

Jeg er interesseret i i retsudvalget at høre mere om de ting, der berøres i VS' beslutningsforslag, men på nuværende tidspunkt i debatten finder jeg det ikke rigtigt at gå i enkeltheder, og der er ingen grund til for mig at stå her og give de enkelte punkter karakter. Nogle mener jeg som sagt allerede er en løsning nær, nogle vil givetvis blive løst, nogle er vi positive over for, og meget få ting er vi negative over for.

Det sidste beslutningsforslag, nr. B 74, faldt ligesom lidt uden for den sidste debat, vi havde her i folketetinget, altså forslaget om afskaffelse af tidsubestemt straf, bl.a. fordi det er et straffelovsforslag og således ikke har sit udgangspunkt i sindssygeloven. Jeg lytter også her gerne til gode råd og vejledning. Vi har allerede her fra talerstolen fået nogle om, hvordan det virker, og det vil vi gerne i retsudvalget arbejde videre med. Jeg vil meget gerne vide noget mere om den tidsubestemte strafs fordele og ulemper, men heller ikke her ønsker jeg under førstebehandlingen at give udtryk for et fastlåst og endeligt standpunkt.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Ved forespørgselsdebatten den 3. februar i år blev det bebudet af hr. Wilhjelm, at forespørgerne ikke ville komme med dagsordener, men på grundlag af debatten ville der blive udarbejdet beslutningsforslag. Disse beslutningsforslag er til behandling her i dag, og det drejer sig som sagt om nr. B 71, forslag til folketingsbeslutning om forberedelsen af en revision af sindssygeloven, nr. B 72, forslag til folketingsbeslutning om administrative forbedringer af sindslidendes retsstilling, nr. B 73, forslag til folketingsbeslutning om registrering af sindslidende, og endelig nr. B 74, forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af tidsubestemte foranstaltninger mod sindslidende lovovertrædere.

Det konservative folkeparti deler også denne gang forslagsstillernes opfattelse: at der bør ske en revision af sindssygeloven og en forbedring af sindssyges retssikkerhed.

Justitsministeren har nu nedsat et udvalg vedrørende sindslidendes retsstilling. Udvalget skal overveje, om der bl.a. ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn er behov for at ændre sindssygeloven, hvorunder – som ministeren lige har nævnt – spørgsmålet, om der fortsat er et behov for en særlig lovgivning for sindslidende, vil blive behandlet. Spørgsmålet om registrering af tvangsindlæggelser i det centrale kriminalregister vil også indgå i udvalgets behandling.

Med hensyn til administrative forbedringer af de sindslidendes retsstilling på de punkter, beslutningsforslaget nævner, deler jeg indenrigsministerens opfattelse og skal pege på, hvad jeg sagde under forespørgselsdebatten: at den sindssyge ved sin sygdom får et realitetstab. Vi afventer også, at justitsministeren skal komme med sin vejledning vedrørende informering og ikke mindst information om rettigheder, men igen må man se på den vanskelige stilling, lægen er i over for patienten. Det skal ikke medføre, at vi ikke opfylder vor del af forpligtelserne, og derfor er det en af de ting, vi venter på. Jeg kan se, at det skal forelægges udvalget, der skal revidere 1938-loven, men udvalget skal dog behandle det, inden det egentlige udvalgsarbejde påbegyndes. Her vil jeg slutte mig til de ordførere, som har udtrykt håbet om, at det bliver et hurtigt arbejde. Jeg kan også støtte, at udvalget behandler spørgsmå-

[Lizzie Lichtenberg]

let om registrering først og afgiver en deluttalelse.

Når det konservative folkeparti ikke kan stemme for beslutningsforslagene, er det, fordi det er vor opfattelse, at de forhold, der er nævnt i forslagene, er så væsentlige, at vi ønsker udvalgsarbejdet tilendebragt først. Jeg vil gerne henlede opmærksomheden på forslagsstillernes egne bemærkninger, idet de netop siger, at de har indsendt disse beslutningsforslag »inden tidsfristen den 15. februar, således at instrumentet findes, hvis kommissoriet for udvalgsarbejdet ikke skulle vise sig tilfredsstillende på dette punkt.« Derfor vil vi afvente udvalgsarbejdet. Vi synes, at kommissoriet er tilfredsstillende. Med hensyn til de administrative muligheder findes de i den eksisterende lovgivning. Jeg vil igen nævne, at jeg håber, at distriktspsykiatrien vil vinde større indpas. Så tror jeg at mange af de psykiatriske patienters dagligdag vil blive væsentligt forandret, så vi ikke behøver en restriktiv lovgivning.

Henrik Toft (V):

Ved forespørgselsdebatten den 3. februar drøftede vi ret indgående de problemer, VS har taget op i de beslutningsforslag, som her er til behandling. Jeg skal ikke gå særlig meget ind på de enkelte forslag. Justitsministeren har givet tilsagn om, at det nedsatte udvalg vil arbejde hurtigt med de rejste problemer. Det kan venstre støtte, men jeg har dog et par spørgsmål til hr. Wilhjelm.

I bemærkningerne til beslutningsforslag nr. B 71 siges det, at 30 pct. af tvangsindlæggelserne er ulovlige, og samtidig pilles der ved begrebet sindssyge. Vil VS have det ord væk? Jeg har læst den skrivelse, der er optaget som bilag til beslutningsforslaget, og jeg vil da godt indrømme, at det ikke nødvendigvis er skrivelsens udformning, som gør, at jeg ikke får særlig meget ud af den. Tør VS i disse forhold bygge udelukkende på psykiaterne?

Fra beslutningsforslag nr. B 72 vil jeg gerne omtale punkt 4 om tilsynsværger, som jeg også omtalte ved debatten den 3. februar. Jeg finder det vigtigt, at man forkorter den tid, der går, fra der sker en tvangsindlæggelse, til der beskikkes en værge. Tilsynsværgerne skal selvfølgelig leve op til deres ansvar. Det er selvsagt vigtigt, at patienterne informeres så

godt som muligt såvel om deres rettigheder som om deres behandling.

I spørgsmålet om særregistrering kan venstre henholde sig til bemærkningerne fra justitsministeren om, at det hurtigt vil blive taget op af det nedsatte udvalg.

Det er forbundet med en vis risiko at trække vejret. Lader vi imidlertid være, ved vi, hvad der sker. Fejltagelser kan ikke undgås, men jeg er enig i, at der skal sikres så godt som muligt mod, at sindssyge idømmes længerevarende foranstaltninger end højst nødvendigt. Jeg tror imidlertid nok, at mange ansatte på psykiatriske hospitaler finder, at problemstillingen er modsat.

Ligesom ved debatten den 3. februar kan der nævnes mange ting, der trænger sig på. Det går fra bygningsforbedringer over personalenormeringer til kompetencefordeling, men først og fremmest er der brug for, at dette ikke ender i bare snak. Venstre er indstillet på at medvirke til forbedringer.

Alice Faber (SF):

Vi er meget positive over for en revision af sindssygeloven, og jeg vil gerne i den forbindelse endnu en gang sige tak til VS for det veltilrettelagte arbejde, de har afleveret til os. Jeg synes, det er meget vigtigt, at vi får denne debat netop nu, hvor udvalget er blevet nedsat, således at udvalget får et bedre indtryk af, hvad folketingets medlemmer mener på de forskellige områder. Da vi drøftede det sidste gang, havde vi meget lidt tid til at gå ind i det meget omfattende materiale, som var fremlagt.

Vi er enige i, at der er tilfælde, hvor det er rimeligt at frihedsberøve personer, der er farlige for andre og måske også for sig selv. F.eks. er der nogle selvmordstruede, som skal have mulighed for at få hjælp.

Vi synes, at der må laves meget klare regler om tvangsindlæggelse, tvangsbehandling og tvangstilbageholdelse, selv om jeg nok synes, at tvangsbehandling er et meget svært område at lave klare regler for. Det er meget vigtigt, vi får set på det.

Vi er ikke afklarede i spørgsmålet om særlovgivning, om administrativ frihedsberøvelse skal træde i stedet for sindssygelovgivning. Det er meget tankevækkende, at en tredjedel af de tvangsindlagte ikke er sindssyge. En selvmordstruet ikke-sindssyge har nok lige så

[Alice Faber]

meget brug for hjælp som en selvmordstruet sindslidende. Hvis det kan lade sig gøre klart at beskrive, hvad det er for nogle tilstande, som kunne kræve et indgreb i form af administrativ frihedsberøvelse, ville det hjælpe meget på vores afklaring i forhold til særlovgivningen. Jeg fik ikke rigtig fat i, om afklaringen omkring særlovgivningen/sindssygelovgivning var med i kommissoriet, men for os er det i hvert fald vigtigt, at det er med.

Vi er i alle tilfælde enige i, at sindssyge principielt skal have samme rettigheder som andre, hvad vi var inde på tidligere.

Vi synes også, det er vigtigt, at der i overvejelserne kommer til at indgå noget om, hvor de frihedsberøvede skal anbringes. En svært sindslidende må aldrig nogen sinde ende i detentionen, men det må en selvmordstruet sindslidende heller ikke. I det hele taget er det vigtigt at gøre sig klart under udvalgsarbejdet, som jo går forud for en ændret lovgivning, hvad det er, man gør med de sindslidende, og hvorfor man gør det – som Steen Borberg og Anton Aggernæs skriver i det brev, som er aftrykt i forslag nr. B 71.

Vi er i forbindelse med overvejelserne om en særlovgivning bange for, at man kan komme i den situation, at ikke-veltilpassede i forhold til de normer, som gælder i samfundet, eventuelt kan tvangsanbringes. Med den hetz, der foregår mod nogle grupper i samfundet, f.eks. BZerne og punkterne og også nogle gange over for narkomaner og alkoholister, er vi bange for, at administrativ frihedsberøvelse eventuelt også kan komme på tale over for dem, altså ud over når det gælder sindslidende.

I beslutningsforslag nr. B 72 synes vi at alle 7 punkter er vigtige. Vi er også opmærksomme på, at nogle af punkterne kræver øget personalenormering. Vi ved, hvilke vanskeligheder der ligger i det i disse tider, men det er meget spændende at se, hvordan man vil prioritere for at forbedre de sindslidendes vilkår, og om der kommer mere personale. Vi går i hvert fald ind for det fra SFs side.

I punkt 3 står, at folk, der er anbragt i sele, har ret til en fast vagt. Vi bryder os ikke om, at folk er anbragt i en sele, og at personalet så er nødt til at gå ud og lukke døren. Jeg har lige været på hospitalet i Middelfart, og de lader pænt døren stå, men den for-

nemmelse at ligge alene og have sele på synes jeg ikke vi kan være bekendt at lade nogen have.

Vi synes i hvert fald, at alle forslag skal gennemføres så hurtigt som muligt. Justitsministeren var inde på, at de, der bliver indlagt frivilligt, aldrig nogen sinde kommer på lukket afdeling. Det gør de altså på nogle hospitaler. Jeg ved godt, at man er gået væk fra det de fleste steder, men jeg synes, at vi skal være opmærksomme på, at der er nogle steder, hvor de stadig væk gør det.

Vi synes også, at forslagene er meget vigtige, fordi de tvinger til nogle overvejelser, som vi mener at der er stærk brug for, når vi taler om behandling af de sindslidende. Jeg kan f.eks. ikke forstå, at man på nogle psykiatriske hospitaler kan undgå at tage alle personalekategorier med i behandlingsplanen og den løbende behandling af patienterne. De holdninger, der ligger bag ved en sådan behandlingsfacon, kan måske komme mere frem i lyset og derved blive revideret i forhold til en tankegang, som klart tager afstand fra den umyndiggørelse og diskriminering af sindslidende, som ligger i, at der kun er én eller to på et hospital, der kan bestemme, hvad der er bedst for patienterne.

Beslutningsforslag nr. B 73 om registrering af sindslidende. Vi må hurtigst muligt have fjernet registreringen i politiets registre ved tvangsindlæggelse, og jeg er meget glad for justitsministerens udtalelse om, at det er med i kommissoriet og oven i købet bliver behandlet hurtigt, så vi kan få det ændret.

Hvad er det egentlig, man registrerer, ud over navn, dato og CPR-nummer? Det vil jeg gerne vide noget om. Hvad er det for nogle bløde data, der er med? Vi er i hvert fald meget bange for den samkøring af registre, som sker nu, og vi synes, det er vigtigt at få at vide – de sindslidende kan jo ikke selv få det at vide – i hvor stor udstrækning man registrerer tidligere adfærd osv. i disse registre.

At der skal være egenindsigt i det fælleskommunale centralregister, er også indlysende. Jeg følte mig ikke helt tilfreds med justitsministerens bemærkninger herom. Det er måske rigtigt, at lægen skal være med til at fortælle, hvad der står i registrene, men vi må bort fra den formynderiske holdning. Den formynderiske holdning, der f.eks. for nogle år siden var fra lægernes side over for

[Alice Faber]

folk, der led af kræft, var et stykke tid om at ændre sig, men nu er der en meget stor gruppe, der lever meget bedre med, at de ved, at de har så og så lang tid at leve i. Jeg kunne godt forestille mig, at der også kunne være nogle forbehold hos nogle læger med hensyn til at fortælle sindslidende, hvad det er, der står i registrene. Jeg synes, vi skal være opmærksomme på, at mange mennesker faktisk meget bedre tåler at få at vide, hvad der sker, end vi egentlig går og regner med. Det synes jeg mange erfaringer med åbne journaler har vist.

Beslutningsforslag nr. B 74 drejer sig om afskaffelse af tidsbestemte foranstaltninger mod sindslidende lovoertrædere. Vi er af den overbevisning, at straffen naturligvis skal have en maksimal varighed. Jeg synes også, det er urimeligt, at nogle personer, altså her lægerne, skal udsættes for at garantere andres handlinger i al fremtid. Jeg synes, det må være svært at administrere for lægerne, og jeg kunne godt tænke mig, at lægerne blev mere bange for at udskrive, end de ellers ville være, netop fordi bestemmelsen er sådan formuleret.

Men vi synes også, det er vigtigt, at sindslidende stadig skal have mulighed for at undgå fængslerne, sådan at straffen afsones andre steder. Måske skulle vi have nogle specielle fængselsafsnit eller specielle fængselsafdelinger. Det synes jeg er lidt svært at tage stilling til, men jeg synes, det er vigtigt, at vi får det med i kommissoriet. Jeg mener, at betænkningen fra 1972 er for gammel, og at man bør tage det med i overvejelserne igen.

Til sidst vil jeg gerne spørge justitsministeren, hvordan det udvalg, som skal komme frem med en betænkning om hele området, er sammensat. Da vi talte om det for et par måneder siden, var jeg inde på, at jeg fandt det vigtigt, at Galebevægelsen og Landsforeningen Sindslidendes Vel, dvs. patientorganisationerne, var repræsenteret. Derudover finder jeg det meget vigtigt, at alle personalekategorier er repræsenteret. Jeg vil gerne vide, om plejere også er repræsenteret. Jeg vil også gerne vide, om de forskellige retninger inden for psykiatrien er repræsenteret. Vi ved alle sammen, at der er nogle, der har en meget, om jeg så må sige, moderne holdning til psykiatri, og nogle, der har en meget gammel-dags holdning. Er begge synspunkter repræ-

senteret? Kunne jeg få at vide, hvordan udvalget er sammensat?

Knud Lind (FP):

Sindssygeloven blev til den 23. april 1938 og har i realiteten virket siden, med en ændring i 1954. Det er derfor et spørgsmål, om ikke loven bør revideres i dag, således at den afpasses efter de nuværende forhold inden for området.

Der indlægges i gennemsnit ca. 40.000 patienter til psykiatrisk behandling om året, og tallet er stigende. Ca. 20.000 indlægges på sindssygehospitaller. Der tvangsindlægges årligt ca. 2.000 personer, svarende til ca. 5 pct. af samtlige til psykiatrisk behandling indlagte. 85 pct. af tvangsindlæggelserne begrundes med en farlighedsindikation. Ved farlighedsindikation forstås, at de pågældende er farlige for sig selv eller andre. Knap halvdelen er farlige for sig selv. 15 pct. af tvangsindlæggelserne sker af behandlingsmæssige årsager. Af de tvangsindlagte udskrives ca. 30 pct. inden for de første 14 dage, heraf ca. en tredjedel inden for de første 2 døgn, medens andre 30 pct. er indlagt i mere end 2 måneder. Ud af de 2.000, som tvangsindlægges, er der 100, der klager. Ser man på klagerne som helhed, stammer knap halvdelen fra frivilligt indlagte.

Behandlingsårsager er en dominerende tilbageholdelsesgrund på sindssygehospitallerne, medens farlighedsindikationen som tilbageholdelsesgrund kun kommer til udtryk i ca. 5 pct. af tilfældene.

Man kan ikke sige, at klagerne har fået ret. Ud af de 1.250 klager til justitsministeriet i perioden 1960-73 blev overlægens afgørelse kun ændret i 4 tilfælde. Det er heller ikke mange, der bliver forelagt domstolene til afgørelse. I den nævnte periode var det kun 173 sager, og kun 8 ud af de 173 sager ved domstolene blev omstødt. Det kunne i sig selv tyde på, at loven virkede godt i praksis, men det kunne også tyde på, at de pågældende måske slet ikke var klar over, at de kunne klage. Samtidig bør man tage i betragtning, at selv ved domstolene har psykiaterne det afgørende ord. Det bør dog tilføjes, at psykiaterne tager udgangspunkt ikke i det juridiske, men i hensynet til sygdomsbehandlingen. Man kan så diskutere, om der bør lægges mere vægt på det rent juridiske.

[Knud Lind]

Tilbage står det helt afgørende faktum, at en tredjedel af dem, der tvangsindlægges, slet ikke er sindssyge. Det nærmeste, de kan komme, er en slags psykotisk syge. Husspektakler kan reelt ende med tvangsindlæggelse. Det er et faktum. Denne tredjedel, som slet ikke er sindssyge, bliver tvangsindlagt, fordi de er til fare for sig selv eller for andre. Samtidig bør vi huske på, at 85 pct. af tvangsindlæggelserne i praksis begrundes med farlighed for sig selv eller andre. En stor part af den tredjedel, der tales om, bliver udskrevet ret hurtigt, men man må dog være opmærksom på, at en person, som ender med at blive udskrevet som ikke værende sindssyg, i praksis godt kan have været indlagt i 2 måneder på et sindssygehospital.

Man må også være opmærksom på, at det er normal praksis, at tvangsindlagte – om ikke andet, så i de første døgn – bliver anbragt på den lukkede afdeling sammen med virkelig syge mennesker, uanset om de 2 dage efter bliver udskrevet som værende ikke sindssyge.

Årsagen til de mange fejlindlæggelser skal nok søges i, at lægen, der begærer tvangsindlæggelsen, ikke har den fornødne lægelige baggrund for at bedømme patienten. Adskillige af dem, der bliver tvangsindlagt som sindssyge, burde måske i realiteten have været anbragt i politiets detention eller på anden måde.

I realiteten kan man sige, at disse mennesker er anbragt fejlagtigt. Hvorfor sker denne fejlbedømmelse? Det er reelt, fordi den praktiserende læge ikke har den fornødne uddannelse på området. Man kan anføre, at der på dette område må være en stor margen for den indlæggende læges skøn, men spørgsmålet er, om de tal, der her er lagt frem, ikke er for store.

Man kan ikke laste vore statshospitaler for, at de ikke med det samme kan stille en diagnose, som lyder: ikke sindssyg. Østre landsret har i øvrigt skønnet, at en observationstid på én uge måtte være en minimal observationstid, uagtet den pågældende senere bliver erklæret ikke sindssyg.

Formelt har sygehusoverlægen ansvaret, jfr. § 4 i sindssygeloven, men i praksis er det den praktiserende læge, der afgør, om patienten skal indlægges som sindssyg, eventuelt på begæring af familie m.v.

Grundlovens § 71, stk. 6, taler om at skabe en særlig lettilgængelig adgang til domstolsprøvelse. Den er imidlertid ikke særlig let. Efter sindssygelovens § 9 om efterprøvelse af tvangstilbageholdelse kan pågældende klage til justitsministeriet, og hvis ministeriet ikke tager klagen til følge, kan patienten indbringe sagen for retten. Det gælder imidlertid kun, hvis patienten fortsat er indlagt på et sindssygehospital. Hvis patienten derimod er udskrevet, må vedkommende selv anlægge sag mod det pågældende amtsråd.

Mange patienter kender måske slet ikke klagerreglerne, og sygehuslægerne er måske tilbageholdende med at give oplysninger herom, fordi de mener, det vil ødelægge behandlingen, idet det vil ødelægge forholdet mellem patienten og lægen.

Efter grundlovens § 71, stk. 7, vælger folkettinget hvert år et særligt udvalg til at føre tilsyn med personer, der administrativt er berøvet deres frihed, og i henhold til sindssygelovens § 6 skal den indlagte have beskikket en tilsynsværge. Man kan diskutere, om disse foranstaltninger i praksis virker godt nok, og om der føres tilsyn nok. Det er også et spørgsmål, om der skal være et yderligere tilsynsorgan. § 71, stk. 7-udvalget holder sjældent møde, og i praksis er det næsten aldrig fra værgerne, der begæres prøvelse af en tvangsindlæggelse.

Der er derfor al god grund til at se på sindssygeloven, men jeg mener ikke, at det er nok at gøre det med en vifte af VS-forslag. Spørgsmålene bør behandles seriøst i en kommission.

Registrering af sindssyge sker af hensyn til patienten, vil jeg gøre opmærksom på. Hvis man ikke havde registreringen, kunne syge mennesker fejlagtigt af politiet f.eks. blive hensat i en detention. Det er altså af hensyn til patienten, at man har denne registrering.

Vi vil i øvrigt se positivt på forslagene under udvalgsarbejdet.

Grethe Lyngs (CD):

Da CDs ordfører ikke kan være til stede, vil jeg blot sige, at centrum-demokraterne kan tilslutte sig bemærkningerne fra indenrigsministeren og justitsministeren. Vi må afvise beslutningsforslagene, da også vi ønsker at afvente behandlingen i det særlige udvalg.

[Bernhard Baunsgaard]

Bernhard Baunsgaard (RV):

Folketingsbeslutningen den 25. maj 1982 var enstemmig, og den opfordrer regeringen til at undersøge behovet for en revision af sindssygeloven og de senere ændringer. Jeg kan sige som indledning til mit indlæg, at en række af de punkter, der omfattes af VS' beslutningsforslag – så vidt jeg kan skønne næsten alle sammen – uundgåeligt vil blive taget op, når regeringen nedsætter et særligt udvalg til at undersøge forholdene vedrørende sindssyge personers hospitalsophold.

Jeg synes bestemt ikke, der sker nogen skade ved, at vi diskuterer spørgsmålet endnu en gang i år. Det kan vel kun understrege, at vi her i folketinget lægger megen vægt på, at der sker en revision, og at sindssygeloven gennemgår en fornyelse. Den er jo fra 1938, og den trænger til det. Det er en menneskealder siden, vi sidst havde rigtig fat i den.

Om de punkter, som hr. Wilhjelm her på VS' vegne har taget op, kan jeg sige under ét, at det næsten uden undtagelse er punkter, som det forekommer mig bør gennemføres i en moderne sindssygelov.

Når man har beskæftiget sig lidt med området, kan man ikke lade være med at være meget urolig ved adskillige af de forhold, som eksisterer på dette område. Derfor kan det være rimeligt, at vi tager det op herinde og gør opmærksom på, at vi er specielt interesserede i, at udvalget kommer ind på disse forhold. Jeg tror, at udvalget ville være kommet ind på dem, uanset om vi ytrede interesse for det, men der sker, som jeg sagde, bestemt ikke noget ved, at de nu tages op.

Som begrundelse for folketingsbeslutningen i sin tid nævnte jeg, at der var to ting, som specielt optog mig. Det var retsstillingen, og det var den måde, hvorpå man havde søgt at sikre retsstillingen for sindssyge, tvangsendlagte mennesker i dette land. Jeg understreger, at sindssygdом er en sygdom, hvor der meget ofte er meget gode chancer for en helbredelse, og derfor er det meget væsentligt at betone dette og at sørge for, at den sindssyge beholder sine rettigheder som borger i Danmark. Jeg vil gerne understrege her, at jeg ikke mener, at den gældende sindssygelov i tilstrækkelig grad sikrer patienterne på disse områder, nemlig ved tvangs-

indlæggelse og ved beskikkelse af en tilsynsværge.

Så er der spørgsmålet, om vi administrativt kunne gennemføre nogle forbedringer uden at afvente udvalgsarbejderne. Jeg mener, at nogle af de ting, som skal ændres fra den gældende praksis, er så selvindlysende, at det godt kunne gøres. Jeg kan naturligvis ikke lade være med at pege på beslutningsforslag nr. B 73 om registrering af sindslidende. Det er mig ikke muligt at se den rimelige begrundelse for, at man registrerer sindslidende – altså folk, der lider af en sygdom – i et kriminalregister.

Hr. Wilhjelm har nævnt, at 30 pct. af de tvangsendlagte slet ikke burde have været tvangsendlagt, men de slettes ikke desto mindre ikke af kriminalregisteret. De bliver stående dér og går ikke ud af det. Det er naturligvis utilfredsstillende. Nu forstår jeg på justitsministeren, at det udvalg, som forhåbentlig meget snart kommer i gang med sit arbejde, specielt vil tage dette op. Jeg understreger igen, at efter min mening kunne det godt gennemføres uden videre. Men hvis man vil spørge sådan et udvalg, og det vil man altså, så må jeg håbe på, at spørgsmålet bliver behandlet meget hurtigt. Ellers vil der i næste samling være grund til at tage den side af sagen op igen.

Der er endnu et forslag, som ikke har så meget med hospitalsopholdet at gøre, men derimod mere med sindssyge menneskers retsstilling i samfundet, nemlig B 74, der drejer sig om tidsubestemte foranstaltninger. Det er et rent straffelovsanknede, i hvert fald lovgivningsmæssigt. Det er vel ikke så meget det nedsatte udvalg, der skal tage sig af den side af sagen. Naturligvis kan vi få nogle anvisninger også på det område, men det er ikke først og fremmest et anliggende for dette udvalg. Derfor er der grund til, at vi beskæftiger os en hel del med spørgsmålet i retsudvalget.

Jeg skal sammenfattende sige, at der bestemt ingen skade sker ved, at vi drøfter disse ting igen. De punkter, der er trukket frem, er væsentlige punkter. Jeg er enig i, at der på langt de fleste af dem bør ske virkelig gennemgribende ændringer. Nogle af dem mener jeg vi med udbytte kan tage op i retsudvalget til særbehandling, hvorunder vi kan stille nogle spørgsmål, der kan belyse dem.

[Bernhard Baunsgaard]

Endelig vil jeg gentage og understrege det, som andre ordførere har sagt heroppefra: det udvalg, der nedsættes, må ikke blive et udvalg, der bruger meget lang tid på sit arbejde, før vi tager fat på forbedringer på området. Efter min opfattelse er forbedringer på området meget nødvendige.

Netop en konservativ justitsminister må på visse af punkterne bestemt være interesseret i en hurtig reaktion på ønsket fra folketinget på baggrund af den omstændighed, at det konservative folkeparti på nogle af områderne i 1938 ønskede netop det gennemført, som et enigt folketing nu ønsker der skal kigges på. Netop en konservativ justitsminister skulle derfor ikke have vanskelighed ved at handle hurtigt, når det drejer sig om retssikkerheden på disse områder.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg tror, det var en lille fortalelse fra hr. Bernhard Baunsgaards side, når han henviste til en udtalelse fra hr. Wilhjelm om, at 30 pct. af de sindslidende ikke skulle have været indlagt. Jeg tror, det var hr. Knud Lind, hr. Bernhard Baunsgaard mente.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Hvis jeg må have lov til for en gangs skyld at komme med en bemærkning til formanden, vil jeg sige, at det i bemærkningerne til et af forslagene er anført af hr. Wilhjelm.

(Kort bemærkning).

Wilhjelm (VS):

Det er kun for med det samme at præcisere denne lille ting. Jeg har aldrig sagt, at de 30 pct. ikke burde have været indlagt. Forholdet er, at de 30 pct. er ulovligt indlagt, fordi de ikke opfylder lovens klare kriterium om, at de er sindssyge. Jeg tror, at indlæggelserne i mange tilfælde alligevel er berettigede, fordi der er tale om det, der hedder af-fektreaktioner. De er altså uden for loven, men de pågældende havner alligevel i kriminalregisteret. Jeg synes heller ikke, at de øvrige burde have i kriminalregisteret, det er en anden sag.

Jeg ville altså lige have præciseret, at jeg ikke har sagt, at disse 30 pct. aldrig skulle have været indlagt, men det er altså – som loven er i dag – ulovlige indlæggelser.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg beklager, hvis det, jeg sagde om hr. Wilhjelm bemærkninger til beslutningsforslaget om de 30 pct., kan opfattes forkert. Jeg skulle have sagt, at de aldrig burde have været tvangsendlagt. I hvert fald er vi enige om, at de ikke hører hjemme i kriminalregisteret.

Inge Krogh (KrF):

I beslutningsforslag nr. B 71 er det foreslået, at man skal ophæve særlovgivningen for sindslidende og i stedet få en lovgivning, som omfatter alle personer, der kan være farlige for sig selv eller andre. Det vil være vanskeligt, men det kan måske gøres. Sandsynligvis vil man da få berusede personer og narkomaner med ind under lovgivningen. Nu sker det ikke så helt sjældent, at berusede personer bliver indlagt på en psykiatrisk afdeling, men det virker meget forstyrrende på afdelingen – hvilket det i øvrigt gør på alle afdelinger. Vi trænger til et sted, hvor berusede personer kan indlægges, samtidig med at de kan være under lægetilsyn. At kunne tvangstilbageholde narkomaner ville formentlig være udmærket, idet en del narkomaner inderst inde ønsker at blive tilbageholdt på det tidspunkt, da det bliver yderst ubehageligt med nedtrapningen.

I beslutningsforslag nr. B 72 tales der om at afskaffe, at frivilligt indlagte rutinemæssigt indlægges på lukket afdeling. Så vidt jeg ved, foregår det ikke sådan nogetsteds, men der kan måske have været pladsmangel på de såkaldte åbne afdelinger. Derimod indlægges de tvangsendlagte patienter nok i almindelighed på lukkede afdelinger, men ikke altid. En afdeling er i øvrigt ikke altid en lukket afdeling; det er ikke noget, der ligger fast. Det skifter meget ofte, alt efter hvilket klientel der i øjeblikket er på afdelingen. Hvis der er grund til det, kan man lukke en afdeling, og hvis der ikke er grund til det, åbner man den selvfølgelig.

Det foreslås – og det er et udmærket forslag – at de, der fikseres, får ret til en fast vagt. Desværre er det særdeles dyrt. Der står i bemærkningerne, at patienterne skal have en vagt, hvis de ønsker det. Men hvis det er sådan, at de kan fremsætte et sådant ønske, tror jeg faktisk ikke, der er grund til vagt, for

[Inge Krogh]

så må de i hvert fald være nogenlunde psykisk samlede.

Der tales meget om, at der skal være »informeret samtykke« til behandling. Det tror jeg ikke altid kan praktiseres, for det, der karakteriserer de psykiatriske patienter – i hvert fald en del af dem – er netop, at patienterne mangler realitetssans og mangler sygdomserkendelse. Jeg vil i hvert fald absolut fraråde, at man venter med at behandle tilfælde, hvor en mani eller en fødselspsykose er ved at gå over i delirium, for det kan være absolut livstruende og kræver absolut hurtig indgriben.

Med hensyn til fiksering er forholdet sådan, efter at ombudsmanden har behandlet spørgsmålet, at ingen kan fikseres, uden at det er lægeordineret, og at det skal skrives i journalen. Det kan sikkert være praktisk, at det indberettes. Jeg havde det i hvert fald selv sådan en tid, mens jeg var overlæge, ganske vist under åndssvageforsorgen, at jeg om morgenen fik besked om, hvorvidt der havde været nogen fikseret i det foregående døgn på hospitalet. Jeg ved også, at det senere har skullet indberettes til socialstyrelsen. Måske var det rimeligt, om der skulle ske indberetning. I hvert fald ville det nok bevirke, at man tænkte sig noget mere om, før fiksering blev ordineret.

Jeg synes, det er rimeligt, at tilsynsværgevirksomheden udbygges. Ofte bor tilsynsværgen langt fra klienten, og det er forbundet med økonomiske vanskeligheder at komme frem og i det hele taget at have kontakt med patienten. Ret ofte viger tilsynsværgen tilbage for at kræve patienten udskrevet, hvilket faktisk er tilsynsværgens vigtigste opgave. Det kræver i hvert fald en bedre information af tilsynsværgen og er sikkert også et spørgsmål om økonomi, idet tilsynsværgen selvfølgelig skal have mulighed for at se patienten med mellemrum. Jeg synes, det er rimeligt, at der sættes noget skarpere grænser for, hvor lang tid behandlingen af en ansøgning om udskrivning fra en tvangstilbageholdelse må vare.

Det er næppe nødvendigt, at personer, der tvangsindlægges, ligefrem kommer i kriminalregisteret, men undertiden kan det være praktisk, at politiet ved det. Jeg var for et par dage siden udsat for, at en af mine bekendte, der er sindssyg, ringede til politiet og sagde, at nu skød man hende. Politiet tog ud

og beroligede hende; man kendte hende altså i forvejen, og selv om hun var en ubehandlet psykiatrisk patient, var der ingen, der insisterede på, at hun skulle indlægges.

Om man kan afskaffe tidsubestemt anbringelse på sindssygehospital for lovovertrædere er meget vanskeligt at bedømme. Det er jo ikke for straffens skyld, at vedkommende anbringes dér, men for at man så vidt muligt kan sikre sig, at de pågældende ikke begår samme lovovertrædelser, når de kommer ud. Lovovertrædelsen skyldes ofte tvangsforestillinger og vrangforestillinger, og det kan være vanskeligt at bedømme, hvornår en patient vil være rask. Det retslige dekret kan ophæves, og så vidt jeg ved, er det stadig sådan, at der med mellemrum kommer besked om, at sagen skal tages op. Man kan så ophæve det retslige dekret. Hvis patienten ikke er rask, er det muligt, at patienten selv ønsker at forblive på afdelingen eller hospitalet, eller man kan være nødt til at skride til en tvangstilbageholdelse.

Som nævnt er der nedsat et udvalg, der skal arbejde med problemerne, og det er meget vigtigt, at det sker, for der er ting, der virkelig trænger til at drøftes igennem, og det er godt, at vi får en debat om dette emne.

Men jeg tror, som jeg flere gange har sagt, at noget af det vigtigste er, at der kommer ordentlige forhold for de sindslidende, ordentlige stuer og enestuer, at ambulansbehandling og distrikpsykiatri udbygges, samt at man kommer væk fra den fordom, at sindssygdom er anderledes end andre sygdomme. Vi kender i mange tilfælde overhovedet ikke årsagen til, at nogle mennesker er mere følsomme over for påvirkninger, således at de reagerer med psykose. Det er vel, fordi der forskes for lidt. Blandt de psykiatriske overlæger er der ikke så forfærdelig mange, der har en doktordisputats, og hvis de har en doktordisputats, er det for øvrigt meget ofte andre emner end direkte psykiatriske emner, den omhandler. Det er et meget vanskeligt område, og det ville sandsynligvis hjælpe, hvis vi i højere grad kunne forklare sindslidelsens opståen og årsag.

Det er glædeligt, at der er nedsat et udvalg, som justitsministeren nævnte. Det vil forhåbentlig inden alt for længe komme med udspil og forslag til en ny lov for sindslidende.

[Inge Krogh]

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg ved, at fru Inge Krogh har tilknytning til hospitalerne som læge, og det undrer mig en lille smule, at hun siger, at tvangsindlagte ikke kommer ind på lukket afdeling. I den tid, hvor jeg har haft med tvangsindlæggelser at gøre, har det været normal praksis, at de altid i de tilfælde, hvor der f.eks. var tale om, at de pågældende var til fare for sig selv eller andre, blev placeret på den lukkede afdeling, indtil der var stillet en diagnose fra statshospitalets side. Jeg kan derfor ikke rigtig forstå den udtalelse.

(Kort bemærkning).

Inge Krogh (KrF):

Jeg sagde, at frivilligt indlagte ikke kom på lukket afdeling. Det mener jeg ikke de gør – kun i sjældne tilfælde. Jeg mener også, at der i forslaget tales om frivilligt indlagte. Jeg nævnede, at tvangsindlagte som regel blev indlagt på lukket afdeling. Men i det hele taget er begreberne lukket og åben afdeling fleksible.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne først takke justitsministeren og ordførerne for kommentarerne til disse fire beslutningsforslag. Jeg vil i øvrigt også gerne takke indenrigsministeren, fordi hun overværer debatten om disse forslag, som jo ikke primært vedrører hendes område. På baggrund af det skrivi, der er i øjeblikket, er jeg måske nødt til at sige, at dette er sagt aldeles uden nogen form for brod. Jeg synes, det er prisværdigt, at indenrigsministeren overværer denne debat.

Jeg bliver nødt til at starte med at opklare en misforståelse, som travlheden nok har medført at en hel del ordførere har lidt under ved behandlingen af disse forslag. Der er intet i forslagene – bortset fra en enkelt ting, som jeg skal vende tilbage til – der overhovedet har at gøre med revisionen af sindssygeloven. Det er derfor, vi har fremsat dem.

Omvendt foregriber vi ikke med disse forslag på ét eneste punkt de meget væsentlige ting, der skal tages stilling til i det udvalg, som skal fremkomme med overvejelser om en mulig revision af sindssygeloven. Det interesserer vi os overordentlig meget for: kri-

terierne for tvangsindlæggelse, kriterierne for tvangsbehandling osv., som jo er sindssygelovens hovedindhold og et meget vanskeligt område, som udvalget skal tage stilling til. Disse ting har vi afholdt os fra at stille forslag om, for her mener vi ikke, at man med rimelighed kan vente at være kommet længe, end at vi nu kan konstatere, at der bliver nedsat et udvalg, som får det omtalte kommissorium og skal kigge på en revision af sindssygeloven. Men der er intet i den nuværende sindssygelov, som omfatter noget som helst af det, der ligger i disse beslutningsforslag. De omfatter enten administrative spørgsmål som i beslutningsforslag nr. B 72, som måtte kunne gennemføres så at sige fra dag til anden, og som det efter min mening vil være helt urimeligt at afvente et udvalgsarbejde for, eller andre spørgsmål, som overhovedet ikke har med sindssygeloven at gøre, men tværtimod med ganske andre fagområder; det gælder f.eks. registreringen af sindslidende og tidsbestemte straffe til sindslidende lovovertrædere. Disse spørgsmål drejer sig om noget helt andet. Det er ikke noget, de mennesker, der bliver udpeget til at kigge på en revision af sindssygeloven, har særlig viden om eller kompetence til. Det er i hvert fald ikke det, der er kriteriet for deres udpegning. Det er værd at understrege, at vi klart har holdt os til de ting, der ikke logisk ligger i den revision af sindssygeloven, som omhandler de samme temaer som den nuværende sindssygelov og de samme problemstillinger som den nuværende sindssygelov. Ikke fordi det ikke interesserer os; man vil vide fra forespørgselsdebatten i februar, at det gør det i høj grad, og vi har bestemte meninger om, hvorvidt f.eks. behandlingskriteriet stadig væk skal eksistere osv., men vi har affundet os med, at det selvfølgelig skal afvente et grundigt udvalgsarbejde.

Jeg tror ikke, det bliver nemt. Det er meget, meget svære problemer, det udvalg har at arbejde med. Skal disse kriterier gælde i fremtiden? Eller hvorfor ikke? Skal vi overhovedet have en særlovgivning for sindslidende, eller kan det lykkes at udforme beføjelserne til de administrative frihedsberøvelser uden at gøre dem bredere, end de er i dag? Det er alle, heldigvis da – fru Inge Krogh er den eneste undtagelse, jeg har hørt – enige om at de ikke skal være. Kan det lykkes at lave dem sådan, at de omfatter de

[Wilhelm]

administrative frihedsberøvelser, der faktisk sker, men ikke bygger på begrebet sindssyge? Det er et meget stort og svært arbejde, udvalget bliver sat til, og derfor har vi ment, at der ikke er nogen som helst fornuftig grund til, at småreformer i øvrigt, som kan laves administrativt, skal afvente dette udvalgsarbejde i et eller andet omfang.

Den ene undtagelse, jeg nævnte, og som jeg nu skal redegøre for, er endda kun til en vis grad en undtagelse. Det drejer sig om beslutningsforslag nr. B 71, hvori det hedder, at vi gerne vil have fastslået, at udvalget skal overveje og klarlægge mulighederne for helt at ophæve særlovgivningen for sindslidende. Det har vi fremsat, fordi vi finder det vigtigt, at den mulighed ikke bare bliver overvejet, men også klarlagt, altså at der faktisk bliver gjort et forsøg på at udforme en lovgivning, der omfatter de administrative frihedsberøvelser, og som ikke bygger på begrebet sindssyge, men på de faktiske situationer, som lægerne og andre står over for. Der er nemlig også andre her i samfundet, der gennemfører administrative frihedsberøvelser, som i dag har et højst tvivlsomt lovgrundlag, f.eks. detentionsanbringelser. Det er i bemærkningerne til dette forslag – det er en bemærkning især til fru Lizzie Lichtenberg – at vi har anført, at vi har fremsat det inden tidsfristen den 15. februar for at være sikre på, at det forelå i tilstrækkelig god tid, hvis kommissoriet ikke var tilfredsstillende. Det gælder bestemt ikke de andre tre forslag, for de har intet med en revision af sindssygeloven at gøre. Men B 71 fremsatte vi for at være sikre på, at vi kunne få det til realitetsbehandling, hvis kommissoriet ikke var tilfredsstillende.

Jeg vil gerne takke justitsministeren for, at han i kommissoriet har anført, at der i forbindelse hermed vil kunne være anledning til at drøfte det spørgsmål om behovet for en særlig lovgivning vedrørende sindslidende, som blev rejst under den nævnte forespørgselsdebat. Jeg vil dog tilføje, at det nok ikke er en helt så klar formulering, som vi kunne have ønsket. Der er forskel på at drøfte spørgsmålet om behovet for en særlig lovgivning – det tror jeg sådan et udvalg godt kan risikere at have overstået på en halv time – og så det, vi skriver i beslutningsforslag nr. B 71: »... at overveje og klarlægge mulighe-

derne for helt at ophæve særlovgivningen for sindssyge...«. Det er det, vi faktisk ønsker.

Jeg tror, det stadig er nødvendigt at bede om denne klarlæggelse af mulighederne. Justitsministeren oplyste ikke, hvordan han vil sammensætte dette udvalg, bortset fra formanden og enkelte andre antydninger. Det vil jeg ligesom nogle af ordførerne bede om at vi får oplyst i anden runde. Men medmindre der foretages ændringer fra nu af, vil det, så vidt jeg har hørt, blive et udvalg, der ikke kommer til at rumme repræsentanter for den del af dansk psykiatri, som har gjort sig til talsmand for, at man måske kunne undvære en særlovgivning. De andre har ikke bundet sig, de har ikke sagt, at det kan man sikkert, men de har sagt: der er mange gode argumenter, der taler for, at den mulighed bør overvejes seriøst. Så vidt jeg kan se, vil der ikke blive plads til én eneste repræsentant for den linje. Det synes jeg understreger behovet for, at folketinget siger, at man gerne vil ikke bare have overvejet den mulighed, men have klarlagt den. Det er indholdet i beslutningsforslag nr. B 71, som jeg altså ikke mener er blevet aldeles overflødiggjort af ministerens kommissorium.

Med de kvoter, der er givet til retslægerådet, og med den personudvælgelse, retslægerådet mig bekendt har foretaget, med de kvoter, der er givet til Den almindelige danske Lægeforening og dens tre søjler plus Dansk psykiatrisk Selskab, der, så vidt det er mig bekendt, i alt har fået én plads i udvalget, bliver der ikke plads til nogen af de psykiatere, der mener, at man seriøst bør overveje at undgå en særlovgivning.

Man kunne forestille sig, at Landsforeningen Sindslidendes Vel, der, så vidt jeg er orienteret, også får en plads, måske ville sætte en person ind af den observans, og det er da muligt, men så vidt jeg ved, har man givet pladsen til en jurist. Det er alle sammen udmærkede mennesker, som bør være med i arbejdet, ingen tvivl om det, og det er en fremragende jurist, der har beskæftiget sig meget seriøst med sindssygeloven, og det ville være helt urimeligt, om den pågældende ikke var med. Men det betyder, at der ikke er plads til nogen psykiater, der går ind for, at man seriøst overvejer muligheden for at undgå en særlovgivning, der bygger på sindssygebegrebet. Derfor mener jeg, at det er nødvendigt, at vi, hvis folketinget ønsker det,

[Wilhelm]

præciserer, at vi ønsker de muligheder klarlagt. Vi ønsker dem prøvet i praksis. Vi ønsker, at der reelt bliver gjort forsøg på at opstille en sådan lovgivning om administrativ frihedsberøvelse, der ikke bygger på sindssygebegrebet, i paragrafform.

Som sagt indeholder forslaget også andre ting. Jeg nævnte detentionsanbringelsen. Det er jo et klassisk problem blandt jurister, at der faktisk ikke er lovgrundlag for detentionsanbringelse. Det ligger helt uden for alt, hvad der er beføjelser til. Det ville være passende samtidig at sørge for at få det bragt ind under lovgivningen, da det jo er en administrativ frihedsberøvelse.

Her vil jeg gerne igen understrege, at lykkeligvis er alle, der overhovedet deltager i denne debat – den ene og den anden gruppe af psykiatere, der diskuterer dette temmelig heftigt, alle politikere, politi, behandlergrupper osv. – så vidt jeg har hørt, enige om, at adgangene til administrativ frihedsberøvelse ikke skal gøres mere åbne, end de er i dag. Det er en af vanskelighederne ved at undgå en særlovgivning. Hr. Henrik Toft spurgte, om VS vil undgå sindssygebegrebet i en lovgivning. Det har vi ikke taget stilling til, for vi ved ikke, om det kan lade sig gøre, uden at man gør mulighederne for administrativ frihedsberøvelse mere vilkårlige, end de er i dag, og det ønsker vi bestemt ikke. Men vi synes, at det er et alvorligt problem, og at det derfor ikke bare bør overvejes, men klarlægges, om det er muligt at lave en sådan lov, uden at den bygger på sindssygebegrebet.

Mens vi er ved sammensætningen af udvalget, vil jeg gerne sige, at jeg beklager meget – hvis det er rigtigt, hvad jeg har hørt – at Galebevægelsen ikke er inviteret med. Jeg synes, det er et af de steder, vi kunne hente erfaringer med hensyn til, hvordan det føles for dem, der har skoene på.

Jeg vil godt sige til justitsministeren: efter det fremragende seminar, der blev holdt kort efter, at vi her i salen sidst drøftede problemet – et weekendseminar arrangeret af Dansk retspolitisk Forening med deltagelse af jurister, psykiatere, andre behandlergrupper og repræsentanter for Landsforeningen Sindslidendes Vel og for Galebevægelsen – tror jeg, at alle tilstedeværende var, jeg vil nødig sige positivt overraskede, for det ville lyde, som om forventningerne var helt ander-

ledes, men klart overbeviste om, at de mange repræsentanter for Galebevægelsen på seminaret bidrog på en overordentlig konstruktiv måde, og at man nødig havde været deres indlæg foruden.

Jeg vil egentlig bede fru Lizzie Lichtenberg, der var til stede på det seminar, og hr. Bernhard Baunsgaard, der var til stede på det seminar, og hr. Ole Espersen – hvis han havde været til stede her i salen – om at give deres mening til kende om repræsentanterne for Galebevægelsen på det meget, meget udmærkede seminar, der blev holdt. Jeg skal ikke foregribe deres udtalelser, men jeg ville tro, at alle, der havde overværet det, var enige om, at det var meget konstruktive bidrag, disse repræsentanter kom med, og at de også burde høres under sådan et udvalgsarbejde.

Desværre havde justitsministeriet ingen repræsentant – det havde man vistnok sagt nej tak til – men som privatmand meldte politimester Erik Christensen fra Århus sig. Jeg skal heller ikke foregribe, hvordan Erik Christensen opfattede det seminar, men jeg kunne da godt opfordre ministeren til lige at løfte røret og spørge politimesteren i Århus om hans syn på Galebevægelsens repræsentation i dette udvalg.

Det var beslutningsforslag nr. B 71.

Beslutningsforslag nr. B 72 handler om ting, der i dag overhovedet ikke er omfattet af sindssygeloven. O.k., tilsynsværgerne er lige nævnt, og derfor har vi også kun skrevet om tilsynsværgerne, at man skulle påbegynde en effektivisering, for alle er jo enige om, at systemet ikke fungerer.

Jeg synes ikke, der er nogen som helst grund til på de 7 punkter, der er nævnt i beslutningsforslag nr. B 72, at afvente et udvalgsarbejde. Jeg er overbevist om, at det ikke går ganske hurtigt. Det er de foreløbigt udpegede udvalgsmedlemmer, som jeg har talt med, også overbeviste om, ikke fordi de agter at sløve den, men fordi de er klar over, at det er nogle meget store og vanskelige problemer, de skal klare i det udvalg: kriterierne for tvangsanbringelse, kriterierne for tvangstilbageholdelse osv. Det er ikke noget, der klares i en håndvending, det kan vi lige så godt se i øjnene. Mit bud på det er 3 år. Er der nogen som helst grund til, at vi skal afvente et udvalgsarbejde, der måske varer 3 år – måske betydelig længere, forhåbentlig en lille smule kortere, men realistisk ikke ret

[Wilhelm]

meget kortere – før vi går hen og laver de rent administrative forbedringer, som nævnes i beslutningsforslag nr. B 72? Jeg kan ikke se grunden til det.

Det drejer sig om at afskaffe placeringen af frivilligt nyindlagte psykiatriske patienter på lukket afdeling uden særlig grund. Vi bruger ikke ordet rutinemæssig. Jeg ved ikke, hvorfor ministøren nævnte det, for det står faktisk ikke i forslaget's ordlyd, men det er da rigtigt, at det ikke sker rutinemæssigt, hvis man dermed mener, at enhver indlæggelse af en frivillig patient sker på lukket afdeling. Det gør den ikke. Men der er områder i landet, hvor det stadig væk foregår, og det er ikke så helt få, som fru Inge Krogh vist kom til at sige. Det virker som en belastning, og det er kun et normeringsspørgsmål, om man finder det nødvendigt. Det bør afskaffes. Der er ingen grund til at afvente en udvalgsbehandling om de spørgsmål og vente flere år på det.

At sikre indberetning er der heller ingen grund til at vente med. Det er ikke noget, der i dag er omfattet af sindssygeloven, og derfor er det ikke et spørgsmål, som oplagt skal behandles i udvalget.

At give fikserede patienter ret til en fast vagt under fiksering er heller ikke noget, der overhovedet er omfattet af sindssygeloven. Heller ikke det kræver i sig selv en lovrevision. Det er en administrativ ting. Der er ingen grund til, at vi skal vente i årevis på et udvalgsarbejde, som formodentlig ikke kan undgå at vare i årevis.

Fru Alice Faber havde desværre uret, da hun sagde, at man holder dørene åbne. Det kom frem på det seminar, at meget ofte går man ikke bare fra den fikserede patient, men døren bliver låst. Det er ikke af ond vilje, men det er af den ganske simple grund, at hvis man ikke har en fast vagt, så kan de pågældende fikserede patienter blive udsat for chikane fra meget syge medpatienter. Det kom der adskillige eksempler på på det pågældende seminar. Det understreger behovet for retten til en fast vagt.

Fru Inge Krogh var inde på, at hvis man har ret til det og selv kan vælge, så har man ikke brug for det. Det er ikke rigtigt. Når vi kun har kaldt det retten til en fast vagt, så er det, fordi en bæltefikseret patient kan have det så skidt, at den pågældende ikke ønsker, at andre skal overvære det, men hellere vil

være i enrum for sig selv, selv om døren bliver låst. Så må det være en menneskeret.

Samtykke til forsøgsbehandling blev afvist af fru Inge Krogh, der sagde, at man ikke kunne kræve almindeligt informeret samtykke til behandlingen. Ja men det er heller ikke det, der står. Det er informeret samtykke til forsøgsbehandling. Det er der ingen grund til at afvente et udvalgsarbejde om. Man må sige, at hvis der ikke kan indhentes informeret samtykke, så er vi i situationer, hvor forsøgsbehandling i hvert fald burde udelukkes, medmindre man klarer kontrollerne og garantiene på en anden måde, som ikke er klaret med sundhedsstyrelsens arbejdsgruppes afvisning af hele den problemstilling.

De punkter, der er nævnt her, kunne gennemføres som rent administrative forbedringer, idet det er punkter, der ikke i dag er omfattet af sindssygeloven. Jeg ser ingen grund til, at vi skulle udsætte det.

I den forbindelse vil jeg godt gøre en bemærkning til hr. Jimmy Stahr og måske især til hans partifælle hr. Ole Espersen, som vel er ophavsmand til den bemærkning. Hr. Jimmy Stahr beklagede, at vi aldrig nævnte det cirkulære, hr. Ole Espersen udsendte i sin tid som justitsminister. Det er ikke rigtigt. Det står faktisk i i bemærkningerne til B 72, nederst til venstre på side 5.

Beslutningsforslag nr. B 73 går ud på, at vi afskaffer registreringen i kriminalregisteret af sindslidende. Det har ministeren nu gjort til en særlig opgave for udvalget, og jeg vil godt sige, at det er selvfølgelig altid noget, men jeg finder egentlig ikke, at det er rimeligt. Det udvalg er ikke specielt udpeget til at vurdere, om der er behov for en registrering i kriminalregisteret af tvangsindlagte personer. Jeg synes egentlig, at ministeren dér laver lidt af en afværgemanøvre, for forholdet var det i februar, at et stort flertal herinde erklærede, at den registrering måtte kunne afskaffes umiddelbart. Hr. Jimmy Stahr kunne ikke finde nogen gode argumenter for den, havde stadig væk ikke hørt gode argumenter for den, og hver gang det blev behandlet, syntes han, argumenterne blev ringere og ringere fra justitsministeriets og rigspolitiets side. SF, de radikale og VS var klart for, at man øjeblikkelig afskaffede denne registrering, og CD var det også. Fru Yvonne Herløv Andersen, der var ordfører den dag, krævede øjeblikkelig afskaffelse af denne registrering.

[Wilhelm]

Der var altså et bekvemt flertal for det, vi foreslår i B 73. Man kan godt sige, at forslagene her er et forsøg på at vise, om den gode vilje, der blev udtrykt i februar, også er til stede, når det kommer til praktisk handling. Men nu bliver det så lagt over i et udvalg.

Jeg synes, det udvalg har tilstrækkelig mange andre store opgaver til, at det er urimeligt at gøre dette registreringsproblem til udvalgets problem, så meget mere som justitsministeren tilføjer, at det forudsættes, at udvalget i forbindelse hermed drøfter det nævnte spørgsmål med repræsentanter for rigspolitichefen, politidirektøren i København og politiets personaleorganisationer. Jeg mener, at folketinget må kunne tage stilling til et beslutningsforslag om afskaffelse af denne registrering.

Beslutningsforslag nr. B 74 handler om de tidsbestemte foranstaltninger mod sindslidende lovovertrædere. Her finder jeg det urimeligt, at justitsministeren siger, at det kan da godt drøftes i udvalget, men det skal alligevel op i straffelovrådet. Det er da muligt, at sådan et spørgsmål bør op i straffelovrådet, men det ville det også automatisk komme, hvis folketinget gav udtryk for, at man faktisk ønsker foranstaltningerne afskaffet.

Jeg synes egentlig, det er en dårlig begrundelse, når justitsministeren siger, at det er ganske få tilfælde af kritik, der har været af denne ordning. Ja men det er meget, meget få mennesker, der bliver ramt af denne forskelsbehandling. Hensigten med straffelovens § 16, hvor man gør sindssyge straffri, var på en måde at stille dem bedre, men nogle ganske få bliver i virkeligheden stillet ringere, end hvis de havde været ikke-sindslidende lovovertrædere. Jeg synes, det er en dårlig begrundelse, at da der er meget få kritikpunkter, er det nok i orden. Det er netop disse meget få eksempler – der ikke spiller nogen som helst rolle for retssikkerheden i almindelighed eller retshåndhævelsen – der skal afskaffes.

Hr. Jimmy Stahr talte om, at vi tidligere havde haft gode debatter om dette emne, men at han altså ikke rigtig forstod, hvorfor vi nu kom med disse forslag. Ud over det, jeg allerede har sagt, at disse forslag intet har at gøre med revisionen af sindsygeloven – bortset fra det ønske om klarlægning af alternative muligheder, der ligger i B 71 – vil jeg gerne sige, at samtlige disse forslag blev

indleveret, før ministeren kom med sit kommissorium for udvalget, og før han udpegede formanden for udvalget.

Bemærkningerne til de øvrige ordførere skal jeg nok vende tilbage til i anden runde.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Der har, som det også var tilfældet, da vi sidste gang behandlede forholdene vedrørende de sindslidende, været en række interessante og engagerede indlæg, og der har været udtrykt ønske om, at man arbejder videre med de spørgsmål, der er indeholdt i beslutningsforslagene.

Enkelte af dem er måske blevet afvist, også jeg har afvist enkelte af dem, men hovedbegrundelsen for ikke at skride til større lovændringer nu er, at vi er i gang med en fornyelse af lovgivningen på hele dette område, og det er et arbejde, som jeg tror man kan sige at hele folketinget står bag. Vi ønsker, som det også blev udtrykt, at det skal ske så hurtigt som muligt, sådan at man kan komme i gang – vel både med en lovgivning og med visse administrative ændringer.

Jeg vil gerne sige i den forbindelse, at jeg ikke på noget tidspunkt har benægtet, at man kunne gennemføre en del af det, der er nævnt i beslutningsforslagene her, ved administrative ændringer. Jeg har derimod sagt – det vedrører måske navnlig spørgsmålet om registrering, som hr. Wilhelm var inde på til sidst – at jeg synes, det er naturligt, når vi samler en række, synes jeg, sagkyndige personer på dette område, at vi så også giver os tid til at høre deres meninger om sagen, inden vi gennemfører foranstaltninger, hvad enten det er af lovmæssig vej eller ad administrativ vej.

Jeg kan altså sige tak for den tilslutning, der har været til, at vi igennem udvalgsnedsættelsen sætter dette arbejde i gang. Jeg synes, hr. Jimmy Stahr udtrykte særdeles positivt, at her er noget, vi alle sammen gerne vil have sat i gang. Hr. Jimmy Stahr henviste til debatten den 3. februar som et bevis på, at det er et arbejde, vi alle er interesserede i påbegyndes. Disse positive bemærkninger gik igen hos de allerfleste af ordførerne.

Hr. Jimmy Stahr havde en enkelt kritisk bemærkning; den må jeg tage til mig. Det var bemærkningen om, at den information, der har været tale om, godt kunne have væ-

[Justitsministeren]

ret udsendt. Jeg erkender, at det kunne den have været. Arbejdsmæssigt skulle der selvfølgelig ikke været noget til hinder for det. Men meddelelsen om det blev givet på et tidspunkt, hvor der endnu ikke var taget stilling til dette forberedende arbejde med hensyn til at iværksætte en ny lovgivning eller forberede en ny lovgivning. Det må selvfølgelig gå ind i overvejelserne: skal man informere på et tidspunkt, hvor vi måske ret hurtigt står med nogle administrative ændringer og forhåbentlig inden alt for længe med en ny lovgivning? Men i anledning af de bemærkninger, hr. Jimmy Stahr er kommet med på dette område, skal jeg nok tage det hurtigt op.

Den tillid til udvalget, der blev udtrykt fra hr. Jimmy Stahrs og fra en række af de øvrige ordføreres side, takker jeg for. Da dette udvalg nu hurtigt går i gang, synes jeg ikke, det vil være rigtigt af mig at gå i enkeltheder med hele det område, vi her drøfter. Jeg har megen tillid til de personer, jeg regner med går ind i dette arbejde. Først og fremmest har jeg megen tillid til, at formanden for udvalget, landsdommer Kallehauge, behandler spørgsmålene både særdeles seriøst og hurtigt. Da udvalget nu skal i gang med sit arbejde, synes jeg ikke, jeg i forvejen vil tilkendegive min opfattelse vedrørende den række af punkter, som man kan komme til at drøfte i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Hr. Wilhjelm var inde på, hvorvidt man fortsat skal have en lovgivning eller man kan undvære en lovgivning og på anden måde fastlægge de sindslidendes forhold. Jeg mener, at den formulering, jeg har givet i kommissoriet, er korrekt og rigtig. Men nu er det jo tilkendegivet så stærkt her fra hr. Wilhjelm's side, hvad meningen er – jeg henviser i øvrigt til det, der blev sagt under den sidste debat – at udvalget bliver ganske klar over, hvad opfattelsen er hos dem, der har givet udtryk for, at man skal have undersøgt spørgsmålet om, hvorvidt man skal opretholde en sådan lovgivning eller ej. Med mit kendskab til landsdommer Kallehauge er jeg ikke i tvivl om, at også det spørgsmål vil han optage seriøst.

Jeg skal blot her til sidst oplyse, hvem der er anmodet om at indsætte repræsentanter i udvalget. Jeg kan desværre ikke oplyse endnu, hvem udvalget består af, da den skrivelse, jeg sendte den 22. februar, endnu ikke er

besvaret af alle. Det er forståeligt, fordi der, som hr. Wilhjelm var inde på, er nogle organisationer, der skal udpege medlemmer i fællesskab. Det kan selvfølgelig tage lidt mere tid for dem. De, der skal gøre det, er Den almindelige danske Lægeforening og Dansk psykiatrisk Selskab, der i fællesskab skal udpege et medlem. Amtsrådsforeningen, Københavns kommune og Frederiksberg kommune skal også udpege et medlem i fællesskab, og det samme gælder De Samvirkende Invalideorganisationer og Landsforeningen Sindslidendes Vel.

I udvalget skal i øvrigt sidde repræsentanter for følgende: Den Danske Dommerforening, Foreningen af Politimestre i Danmark, Advokatrådet, retslægerrådet, Det Centrale Handicapråd, sundhedsstyrelsen og de to ministerier, der er repræsenteret her, nemlig indenrigsministeriet og justitsministeriet, samt Dansk Kommunal Arbejderforbund og Dansk Sygeplejeråd.

Fru Alice Faber spurgte direkte, om plejerne blev repræsenteret. Det er derfor, der er rettet henvendelse til Dansk Kommunal Arbejderforbund, der er deres organisation. Jeg regner med, at de udpeger en plejerrepræsentant.

I anledning af de bemærkninger, hr. Wilhjelm gjorde vedrørende en særlig bevægelse, skal jeg blot sige, at man ikke har kritiseret nogen bevægelse eller organisation, fordi de ikke bliver medlemmer af et udvalg, og der er jo adgang til at høre andre end de organisationer, der får repræsentanter. Det sagde hr. Wilhjelm for så vidt selv, da han i forbindelse med ændringer, som man kunne tænke sig med hensyn til registrene, påpegede, at jeg havde skrevet, at man forudsatte en drøftelse med politiets personaleorganisationer. Jeg synes, det er ganske naturligt, at man gør det, for det er jo dem, der skal ud i arbejdet i forbindelse med en tvangsindlæggelse. Men på samme måde har udvalget selvfølgelig mulighed for at rette henvendelse til andre organisationer, hvis man ønsker at høre deres mening. Jeg har bare bestræbt mig for ikke at gøre udvalget så stort, at man kunne frygte, det ville vare længe, inden vi fik en indstilling, for det synes jeg vi har behov for at få så hurtigt, som det kan lade sig gøre.

Jimmy Stahr (S):

[Jimmy Stahr]

Det skal være ganske kort, og nærmest fordi hr. Wilhjelm ligesom lød en lille smule sur eller utilfreds med mig. Det kan også godt være, at jeg ikke har været sådan, som jeg plejer at være, men jeg er faktisk positiv over for de ting, som hr. Wilhjelm har fremført i de fire forslag. Det er i og for sig heller ikke arbejdspresset, der har betydet noget, men jeg har måske ladet mig vildføre af justitsministeren – og det er selvfølgelig slem nok, hvis jeg har det – men jeg henviser faktisk til det, der stod i hans kommissorium, hvor der står – hvis jeg må have lov til at citere brevet til landsdommer Kallehauge – »at revision af sindssygeloven og de hertil hørende administrative forskrifter tages op til nærmere drøftelse.« Og i næste afsnit: »...behov for at ændre sindssygeloven og de hertil knyttede administrative forskrifter.«

Deri lå for mig, at en del af det, som hr. Wilhjelm i beslutningsforslag nr. B 72 kalder de administrative forbedringer af sindslidendes retsstilling, faktisk også blev dækket af det kommissorium, som justitsministeren har skrevet i brevet til dommer Kallehauge. Derfor må jeg altså være blevet vildført af justitsministeren.

Må jeg så lige benytte lejligheden til at sige, at hvis hr. Ole Espersen havde været her, er jeg ikke i tvivl om, at også han ville have udtalt sig rosende om Galebevælgelsen, og jeg er heller ikke i tvivl om, at det nok ville være en god idé, at man havde kontakt med den, hvis der ikke kom et medlem derfra ind i udvalget, men i den retning har jeg også meget stor tillid til det udvalg, der er nedsat, og ikke mindst til udvalgets formand, dommer Kallehauge.

Knud Lind (FP):

VS har berørt adskillige tabuemner, og det er kun godt, at ministeren nedsætter et udvalg – tak for det! Jeg vil i anden omgang berøre det emne, at der kan ske og sker fejlindlæggelser på statshospitaler. Det, at en person f.eks. efter en langvarig ægteskabelig krise ødelægger indboet i hjemmet, bør ikke kunne medføre tvangsindlæggelse, fordi den anden ægtefælle f.eks. ringer til den praktiserende læge, og jeg vil vove den påstand, at hvis ægtefællen bare truer med at være voldelig eller den pågældende fortsætter sin affektreaktion, er der en overhængende fare

for, at den pågældende står til en tvangsindlæggelse. Selv om den pågældende slet ikke har været sindssyg, hviler det rent familiemæssigt derefter på den pågældende, og en mur af forstående tavshed rejser sig rundt om den pågældende.

Jeg vil gerne medgive, at det kan være svært for den indlæggende læge, altså den praktiserende læge. Jeg kan fortælle en episode, hvor to politifolk kom på en vanskelig opgave i form af kraftige husspektakler. Konen oplyste, at hun var blevet syg på grund af mandens drikkeri. Manden påstod til gengæld, at han drak, fordi konen var syg. Det kunne godt være vanskeligt at løse det problem.

Jeg vil også til slut give et enkelt eksempel på fejlindlæggelse. En borger på Sjælland mente, at vægtafgiften var for høj, og nægtede at betale vægtafgiften. Politiet fjernede hans nummerplader; derefter kørte den gode borger ind til skatte- og afgiftsministeren for at klage sin nød, vel at mærke uden nummerplader på køretøjet. Den sag endte til slut med, at den gode borger blev tvangsindlagt: han var farlig for sine omgivelser. Det startede som en vægtafgiftsrestancesag og endte som en tvangsindlæggelse. Så kan man sige, at den sag nærmer sig det, man kalder russiske tilstande. Det er i øvrigt paradoksalt nok, at hr. Wilhjelm gerne vil høre på Galebevælgelsen – jeg håber, hr. Wilhjelm hører efter, hvad der bliver sagt – fordi, som hr. Wilhjelm siger, den ved, hvor skoen trykker. Så langt, så godt. Bare hr. Wilhjelm ville have samme holdning, når det gjaldt politiet!

Jeg er i øvrigt en smule skuffet over den socialdemokratiske ordfører, der hverken kunne love det ene eller det andet. Det var ikke til at høre, at hr. Jimmy Stahr var for noget som helst. I anden omgang blev hr. Jimmy Stahr en lille smule mere positiv, og det er måske, fordi socialdemokratiet efter at være rykket ned i anden division er blevet en smule rådvildt. Man begår måske også den fejltagelse, at man efter at være rykket ned i anden division Gud hjælpe mig sætter samtlige topspillere ud på reservebænken og sætter nogle andre, ikke-førsteholdsspillere på, og så mener man, at man skulle kunne komme op i første division igen. For det reelle er jo, at der vandrer en hel del tidligere ministre rundt som en slags politiske husspøgelser, der ikke er i stand til at tage en sag; hel-

[Knud Lind]

ler ikke denne sag kunne altså bære en minister. Så der er måske lang tid for socialdemokratiet i anden division endnu.

Alice Faber (SF):

Jeg vil gerne her fra talerstolen sige, at jeg finder det utrolig væsentligt, at det udvalg, der nu bliver nedsat, får overvejet og klarlagt muligheden for en særlovgivning. Jeg synes ikke, det klart fremgik af det, justitsministeren sagde. Jeg synes, det er så vigtigt, fordi man netop herigennem kan få gennemdrøftet holdningerne til sindslidende, sådan at udvalget virkelig kender sin egen holdning, når det går i gang med udvalgsarbejdet.

Jeg ved ikke rigtig, om man herfra kan kritisere sammensætningen, men jeg gør det alligevel, skønt jeg ved, jeg ikke har nogen indflydelse på den. Jeg synes, at lægesiden og behandlersiden er for svagt repræsenteret i forhold til juristsiden, som jeg kunne forestille mig den blev udpeget efter det, justitsministeren udtalte. Der er både yngre og ældre læger og læger med forskellige holdninger til sindslidende, og de får lov til at udpege én repræsentant. Jeg er ked af, at sammensætningen er blevet så skæv, som jeg synes den er.

Hr. Wilhjelm var inde på, at jeg havde nævnt, at fikserede patienter havde åben dør. Jeg har det fra personalet, at døren altid står åben, og det viser mig noget om personalet. Jeg spurgte nemlig direkte, hvordan det foregik. Jeg var også inde at se på selen. Vi stod i lang tid og kiggede på det, så jeg kan forestille mig, at de mennesker, som har fortalt mig det, virkelig har været pinligt berørte over at måtte fortælle mig, at personalet faktisk lukkede døren. Det får mig til at sige til justitsministeren, at det viser, når de reelle forhold skal frem, at det er gamle patienter, der skal fortælle om, hvad det er, der sker.

Derfor synes jeg, det er utrolig vigtigt, at vi på en eller anden måde får Galebevægelsen repræsenteret i udvalget.

Wilhjelm (VS):

Jeg mener nu ikke, jeg var sur og utilfreds med hr. Jimmy Stahr, men jeg nåede ikke – det sagde jeg også til allersidst – at kommentere alle ordførerindlæggene, og jeg måtte slippe midt i hr. Jimmy Stahr, om jeg så må sige.

Jeg manglede at få sagt, at jeg var glad for, at socialdemokratiets ordfører erklærede, at man sideløbende nok burde foretage nogle administrative forbedringer, og at udvalgsarbejdet kan komme til at tage lang tid, for det er jeg overbevist om at det kommer til. Det er ikke spor mærkeligt.

Hr. Jimmy Stahr sagde i første runde, at problemet med den tidsbestemte straf slet ikke var med i forespørgslen for en måned siden. Det er ikke rigtigt. Der var, jeg tror endda flere sider i baggrundsmaterialet, der handlede om den tidsbestemte straf og den særbehandling, som var blevet negativ, skønt hensigten var at gøre den positiv.

Fru Lizzie Lichtenberg håbede meget, at det blev et hurtigtarbejdende udvalg. Det tror jeg ikke nytter ret meget at håbe på, for det strider sådan set mod selve kommissoriet. Det er meget svære ting, vi skal have op her, og det er også et ret stort udvalg, og ingen kan være tjent med, at der bliver lavet noget jask, når den lov nu endelig skal revideres efter 45 år.

Jeg synes, at alene det, at ministeren meget bestemt lover – det har han tillid til – at udvalget vil gøre det, som et flertal i folketinget har ønsket, nemlig ikke bare at overveje, men også at klarlægge mulighederne for at undgå en særlovgivning, i sig selv er en meget stor opgave. Det tror jeg også fru Lizzie Lichtenberg ligesom jeg fik et indtryk af på Retspolitisk Forenings seminar, og derfor skal vi ikke forvente, at det bliver et hurtigt arbejde.

Det er især derfor, at jeg synes, vi må undgå at gøre udvalget til en hovedpude, der lægger sig i vejen for hurtigere, administrative forbedringer, som foreslået bl.a. i beslutningsforslag nr. B 72.

Hr. Henrik Toft mente, at problemet med tidsbestemt anbringelse nærmest var det modsatte af det, vi havde skitseret i forslaget. Det synes jeg er en meget inhuman betragtning, for det betyder, hr. Henrik Toft, at ordføreren for venstre mener, at man, når man er sindslidende, skal kunne frihedsberøves for de samme ting betydelig længere, end hvis man var ikke-sindslidende, også selv om det ikke har noget med farlighedskriteriet at gøre. For det har det jo ikke i de bestemmelser, der står i straffelovens, jeg tror, det er §§ 68–69.

[Wilhelm]

Fru Alice Faber nævnte, at hun altså åbenbart ikke havde fået den fulde sandhed om bæltefiksering og åbne eller lukkede døre. Det vil jeg ikke udelukke at fru Alice Faber ikke har. Jeg tror, fru Alice Faber sagde, hun havde fået oplysningen, da hun besøgte Middelfart. Jeg er ikke i dag vidende om praksis på Middelfart; den kan udmærket være det, som fru Alice Faber først oplyste, så jeg mener ikke, at hun kan slutte, at de har skjult noget for hende. Men jeg nævnte, at det i hvert fald forekommer, for der blev af meget kyndige og meget fremtrædende danske psykiatere på Retspolitisk Forenings seminar stillet et temmelig inkvisitorisk spørgsmål om, hvor det overhovedet forekom. Det ville den pågældende virkelig have dokumenteret, og der rejste sig på stedet tre læger, deriblandt en overlæge, som erklærede om navngivne afdelinger på Sankt Hans hospital og på amtssygehuset Nordvang, hvor det foregik, at når man blev bæltefikseret, blev døren låst. Det kan have at gøre med, hvor belastede patienter der i øvrigt er på afdelingen, altså om de er til fare for den fikserede patient, hvis der ikke er fast vagt, og det kan selvfølgelig være forskelligt fra afdeling til afdeling. Men det forekommer, og derfor behøver den oplysning, fru Alice Faber fik i Middelfart, ikke at være forkert for Middelfarts vedkommende.

Hr. Knud Lind var inde på, at selv domstolene måtte ligge noget under for psykiaterne, når det kom til stykket, og det er lige netop kerneproblemet, specielt ved en tilsynsværgesfunktion, der samtidig kunne være et modstykke. Det mener jeg hr. Knud Lind har helt afgørende ret i.

Hr. Bernhard Baunsgaard sagde – og det var hr. Jimmy Stahr også inde på i anden omgang – at næsten alle punkterne nok vil blive taget op af det nedsatte udvalg. Det er for så vidt rigtigt, eftersom ministeren har udvidet kommissoriet sådan, at det også omfatter de administrative forskrifter. Men så er det, jeg stiller spørgsmålet til hr. Bernhard Baunsgaard og hr. Jimmy Stahr, som i øvrigt siger, at de gerne ser administrative forbedringer undervejs: er det rimeligt at gøre alle de mindre, administrative punkter, som vi nævner i beslutningsforslag nr. B 72, til udvalgs spørgsmål, når de har så store og tunge problemer at slås med som selve tvangstilbageholdelses- og tvangsindlæggelseskriteriet,

sygdomsbegreb eller ikke-sygdomsbegreb som kriterium osv. Så det er sådan set det, det drejer sig om, når vi her tager stilling til, om vi skal fremme nogle administrative ting.

I øvrigt sagde hr. Bernhard Baunsgaard, at han var enig i punkterne, og han gik også ind for, at der løbende foregik administrative forbedringer, så det konstaterer jeg at vi er enige om, og det takker jeg da for.

Fru Inge Krogh mente, at den kommende lov også burde omfatte berusede personer og narkomaner. Jeg synes, det er et uhyggeligt udtryk for, at nogle ønsker beføjelserne til administrativ frihedsberøvelse udvidet temmelig vilkårligt. Jeg har selv nævnt problemet med berusede personer, fordi detentionsanbringelse, så vidt jeg er informeret, er en hovedpine for jurister, der ønsker, at der skal være retsgrundlag for den slags ting, og siger, der egentlig ikke er noget retsgrundlag. Men at udvide vilkårligt til noget, man kalder narkomaner, synes jeg viser – heldigvis som et enestående eksempel – at der er nogle, der ønsker at udvide adgangen til tvangsanbringelse her i landet.

Jeg er glad for, at alle andre, der har diskuteret sagen, både de, der er tilhængere af, at man prøver at undgå en særlovgivning, der bygger på sindsygebegrebet, og de, der mener, at det kan man ikke undgå, er enige om, at ligegyldigt hvad vi gør, skal vi sørge for ikke at åbne for administrativ frihedsberøvelse i videre omfang end i øjeblikket.

Til gengæld vil jeg gerne erklære mig fuldstændig enig med fru Inge Krogh, der ligesom under sidste års debat og vist også i februar talte om, at det helt afgørende var at få ordnede forhold for de indlagte, få bedre rent materielle, rent pengemæssige, bevillingsmæssige, forhold. Det var det vigtigste.

Så kommer jeg til ministerens indlæg i anden runde, og jeg takker for ministerens præcisering af, at han bestemte ikke har nættet, at der kan gennemføres administrative forbedringer, mens udvalget sidder. Men jeg må også sige, at ministerens bemærkninger til forslaget vedrørende de tidsbestemte anbringelser, straf, eller hvad vi nu skal kalde det – hvor ministeren i første runde sagde, at han ingen grund så til allerede nu at overveje en ny ændring, og at han ikke ville udelukke, at udvalget kunne se på det, men at straffelovrådet så også måtte se på det – for mig understreger, at hvis folketingets flertal øn-

[Wilhelm]

sker gjort noget ved dette problem med de tidsbestemte anbringelser, er vi nødt til at vedtage det. Ministeren ser ingen grund til at tage det op allerede nu, for der har været så få indvendinger, og det ser ud til at køre fint, og det er kun nogle få, der kommer i maskinen, så at sige. Det understreger, at vi bare er nødt til at præcisere, at det er der altså nogle der ser en grund til.

Ministeren fandt det meget rimeligt, at man med hensyn til det centrale kriminalregister hørte sagkyndige personer; sådan er udvalget, sagde han. Nå ja, men jeg synes, det er ret talende, at når man skal tale om kriminalregisteret, så har man dette udvalg, der, som fru Alice Faber konstaterede, er meget stærkt præget af jurister, og så har man desuden efter ministerens brev til udvalgsformanden en henstilling om, at man ved den lejlighed også hører rigspolitichefen, politidirektøren i København samt politiets personaleorganisationer, hvoraf én oven i købet i forvejen sidder i udvalget, men ikke et ord om, at når det gælder registrering i kriminalregisteret, kunne det også være passende at høre Galebevægelsen, som ikke er repræsenteret i udvalget.

Det synes jeg siger lidt om holdningen til problemet, hvem det er, der kan finde ud af, om disse ting er rimelige eller ej, om det er politiets organisationer eller det er dem, der i mine øjne ganske uretmæssigt bliver anbragt i et register, som de er meget store modstandere af at blive anbragt i; dem har man ikke med i den bestemte henstilling til udvalgsformanden.

Jeg tror nok, at jeg opfatter ministerens indlæg i anden runde lidt mere positivt, end fru Alice Faber gjorde, på et enkelt punkt. Jeg ville faktisk sige, at sådan som ministeren nu har strammet teksten, om jeg så må sige, går jeg ud fra, at udvalget og dets formand, landsdommer Kallehauge, selvfølgelig vil gøre det, der faktisk står i beslutningsforslag nr. B 71: ikke bare overveje det på en halv time, men også søge klarlagt mulighederne for at undgå en særlovgivning. Jeg synes, det blev strammet så meget op i ministerens anden runde, at jeg nu finder, udvalget slet ikke vil kunne undlade det.

Til gengæld synes jeg nok, det er så meget mere uheldigt, at de psykiatere – og det er jo egentlig de eneste, der kan tale meget sagkyndigt om, hvorvidt det lader sig gøre at

definere tilstandene sådan, at man kan undgå at bygge på sindssygebegrebet – at de psykiatere, der alvorligt ønsker en sådan mulighed undersøgt, ikke bliver repræsenteret i udvalget.

Jeg takker ministeren for hans oplysning om udvalgets sammensætning, men den bekræftede det, jeg havde hørt rundt omkring, og den viser faktisk, at denne holdning slet ikke bliver repræsenteret i udvalget, i hvert fald ikke ved læger eller ved psykiatere. Da det er de eneste, der så at sige kan prøve at definere de konkrete tilstande uden at bygge på sindssygebegrebet, som kunne danne grundlag for en lovgivning, der ikke var en særlovgivning for sindslidende, så har vi altså stadig væk det problem. Jeg vil derfor spørge ministeren, om han vil overveje muligheden for at udvide repræsentationen for læger, sådan at der i hvert fald kom repræsentanter for dem, der mener, at den lovgivning kunne gøres fundamentalt anderledes.

(Kort bemærkning).

Jimmy Stahr (S):

Jeg skal lige bekræfte over for hr. Wilhelm, at jeg mener, at det er muligt under udvalgsarbejdet – og her tænker jeg på retsudvalgsarbejdet – at tænke på de administrative muligheder, der er for ændringer, hvad enten det er i indeværende folketingssamling, eller det måske bliver i næste folketingssamling.

Så skal jeg endelig sige til hr. Knud Lind, hvis hr. Knud Lind nu vil bruge sit sanseapparat til at lytte efter i stedet for at læse sportsreferater, at jeg faktisk, da jeg gennemgik forslagene, var positiv over for langt de fleste. Må jeg endelig sige, at jeg, den eneste gang jeg har spillet fodbold i politisk sammenhæng, spillede sammen med hr. Glistrup.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg skal ikke bevæge mig i det fodboldmæssige mere; jeg konstaterede bare, at socialdemokratiet var rykket ned i anden division, og at man havde sat topspillerne ud på reservebænken, som vandrer hvileløst rundt som politiske husspøgelser; det var såmænd det hele.

[Knud Lind]

Så vil jeg sige til hr. Wilhjelm, at fremskridtspartiet går ind for en tvangsbehandling for så vidt angår narkomaner. Vi har dog ikke sagt, at det lige skulle være på statshospitaler, de burde behandles, men vi går ind for en tvangsbehandling.

(Kort bemærkning).

Wilhjelm (VS):

Den dér med reservebænken, der vandrede hvileløst rundt, forstod jeg ikke rigtig, men det gør det måske mindre beklageligt, at jeg ikke kunne høre det meste af anden del af hr. Knud Linds indlæg, men jeg forstod så meget, at fremskridtspartiet går ind for en tvangsbehandling, og at fremskridtspartiet altså dér er på linje med fru Inge Krogh, når det ønsker tvangsbeføjelserne udvidet i den kommende lovgivning, om det så lige er i sindssygeloven eller ej. Det havde jeg ikke med; jeg troede faktisk kun, det var fru Inge Krogh, og jeg beklager dybt, at der er flere end fru Inge Krogh, der går ind for en sådan udvidelse af tvangsforanstaltningerne.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg skal blot sige til hr. Wilhjelm, at det kun var for så vidt angår narkomaner, og vi sagde ikke noget om, at de skulle på et statshospital, men vi mener, at de er ude af stand til selv at komme ud af deres afhængighed af stoffet, og at vi derfor bør hjælpe dem. Man kan godt kalde det en tvangsforanstaltning; det er en nødværgesituation på et andet menneskes vegne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 75:

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende forbedring af uddannelse og efteruddannelse af personalet på de psykiatriske institutioner.

Af Wilhjelm (VS) m.fl.

(Fremsat 17/2 83).

Forslaget sattes til forhandling

Forhandling

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

I bemærkningerne til forslaget skriver forslagsstillerne, at det er plejerguppen, der er den personalegruppe, de psykiatriske patienter har mest berøring med. Men man siger samtidig, at det er den gruppe, som har den dårligste uddannelse og dermed formentlig også gennemgående den dårligste forståelse for patienternes adfærd og den laveste motivation i arbejdet.

Nu kan man jo ikke sådan altid sidestille uddannelseshøjde, om jeg så må sige, og motivation og forståelse, men det er en anden ting.

Men der stilles altså forslag om, at den 2½-årige plejeuddannelse, som i sin tid blev foreslået i betænkning nr. 530 fra 1969, bliver gennemført, idet forslagsstillerne ikke er af den opfattelse, at den ny uddannelse, der blev iværksat fra juli 1977, er tilstrækkelig til varetagelse af arbejdsområdet.

Sygeplejerskeuddannelsen foreslås også forbedret, da forslagsstillerne er af den opfattelse, at heller ikke denne uddannelse giver tilstrækkelig baggrund for at kunne varetage opgaverne inden for det psykiatriske sygehusvæsen.

For alle personalegrupperne inden for det psykiatriske arbejdsområde foreslås det i øvrigt – da arbejdet på en psykiatrisk afdeling, som det hedder, i ekstraordinær grad er belastende, og for at modvirke den udbrændthed, som det hedder, der dermed følger af arbejdet – at f.eks. hvert femte år anvendes til efteruddannelse el.lign. af personalet.

Hvad angår første punkt i forslaget, det om en forbedret uddannelse af plejerguppen, kan jeg oplyse, at uddannelsesforslaget fra betænkning nr. 530 i 1969 i sin tid jo ikke lod sig gennemføre i den foreliggende form,